

név:	
Neptun:	

Fizika 2i, 1. vizsga, 2019. május 30.

csoport:	
----------	--

I. rész: Törvény kimondása (8 pont)

Egy mondatban ismertesse a Huygens–Fresnel-elvet (4 pont), és egy-egy ábrával mutassa be, hogyan érvényesül az elv egy haladó síkhullám (2 pont) és egy gömbhullám (2 pont) hullámfrontjainak terjedésekor!

II. rész: Igaz vagy hamis? (10×2=20 pont, minimális pontszám: 0 pont)

Írjon az állítás elé egy I betűt, ha az állítás igaz, H betűt, ha hamis! A helyes válasz +2 pontot, a helytelen válasz –1 pontot, üresen hagyott kérdés 0 pontot ér.

H	Egy töltetlen fémgömbhéj középpontjában pozitív ponttöltés helyezkedik el. Igaz vagy hamis, hogy a gömbön kívül nincs elektromos tér?
I	+y irányú, homogén mágneses mezőben –z irányú sebességgel mozgó, pozitív töltésű részecskére +x irányú Lorentz-erő hat.
I	Ha Ørsted kísérletében a hosszú egyenes vezetéken 50 Hz-es váltóáramot vezetünk át, az iránytű nem tér ki.
H	Északi és déli mágneses pólusok (mágnespólok) közé cérnaszálra függesztett, vízszintes tengelyű diamágneses rudacska lógatunk. Igaz vagy hamis, hogy a rudacska tengelye a pólusokat összekötő egyenessel párhuzamosan áll be?
I	Homogén mágneses mezőben zárt körvezetőt forgatunk az indukcióvektorra merőleges átmérője körül. Igaz vagy hamis, hogy a körvezetőben indukált feszültség nulla, amikor a körvezető síkja éppen merőleges az indukcióvonalakra?
I	Egy telepből, egy ideális tekercsből és egy ellenállásból soros LR-kört állítunk össze. Igaz vagy hamis, hogy a tekercsben indukált feszültség a bekapcsolás utáni pillanatban maximális?
I	Egy haladó elektromágneses síkhullám intenzitása egyenesen arányos a mágneses indukcióvektor amplitúdójának négyzetével.
I	Ha elektromágneses síkhullám vákuumból közegbe lép, a frekvenciája nem változik.
I	Egy hajszál és egy azzal megegyező szélességű rés diffrakciós képe (intenzitáseloszlása) egyforma.
H	A polárszűrős napszemüveg előnye a hagyományossal szemben, hogy kiszűri a napfény káros ultraibolya sugarait.

III. rész: Számolós feladatok (9×8=72 pont)

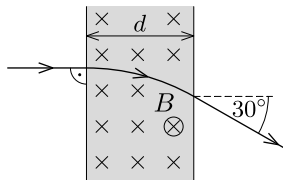
Minden helyes (és az üres lapokon dokumentált) feladatmegoldás 8 pontot ér. A megoldásokhoz tartozó betűket a feladatok után található táblázatba írja be! Szüksége lehet a következő állandókra: $\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12}$ As/Vm, $\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7}$ Vs/Am, az elemi töltés nagysága $e = 1,60 \cdot 10^{-19}$ C, az elektron tömege $m_e = 9,11 \cdot 10^{-31}$ kg. A fénysebesség vákuumbeli értékét vegye $c = 3,0 \cdot 10^8$ m/s-nak!

1. Egy 10 cm oldalú négyzet három csúcsában egy-egy 30 nC töltésű pontszerű test helyezkedik el. Mekkora a negyedik csúcsban az elektromos térerősség nagysága?

- A) $27 \frac{\text{kV}}{\text{m}}$ B) $38 \frac{\text{kV}}{\text{m}}$ **C) $52 \frac{\text{kV}}{\text{m}}$**   D) $81 \frac{\text{kV}}{\text{m}}$

2. Egy 12 V-ra feltöltött síkkondenzátor lemezeinek távolsága 20 mm. A lemezek közötti térrészben, a negatív lemeztől 5 mm távolságra egy elektron indul el nulla kezdősebességgel. Mekkora sebességgel csapódik az elektron a pozitív lemezbe?

- A) $1,19 \cdot 10^6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ B) $1,68 \cdot 10^6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ C) $2,05 \cdot 10^6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ **D) egyik sem**

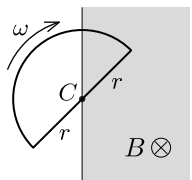
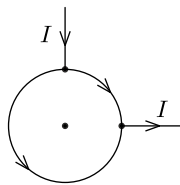

3. Egy $d = 1$ cm szélességű tartományban homogén mágneses tér van jelen. A tartomány határfelületére merőlegesen egy vékony, $v = 7,0 \cdot 10^6$ m/s sebességű elektronokból álló nyáláb érkezik, amely a mezőn áthaladva 30° -kal térül el. Mekkora a mágneses indukcióvektor nagysága?

- A) 1,0 mT   **B) 2,0 mT**   C) 3,5 mT   D) 4,0 mT

4. Egyenes vastagságú ellenálláshuzalból készült r sugarú karika egy negyedkörívének két végpontjához egy-egy hosszú, sugárirányú vezeték csatlakozik. Mekkora a mágneses indukció értéke a karika középpontjában, ha a hosszú vezetőszakaszokban folyó áram erőssége I ?

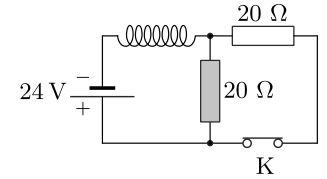
- A) $\frac{\mu_0 I}{4r}$ B) $\frac{\mu_0 I}{2r}$ C) $\frac{3\mu_0 I}{16r}$ **D) 0**

5. Egy merev drótot $r = 10$ cm sugarú félkör alakúra hajlítunk, majd a végeit összeforrasztjuk. A félkör C középpontját homogén, $B = 400$ mT indukciójú mágneses mező sík határára rögzítjük, majd a keretet a C pont körül állandó $\omega = 6 \text{ s}^{-1}$ szögsebességgel megforgatjuk. A mágneses indukcióvektor a keret síkjára mindig merőleges. Mekkora feszültség indukálódik a keretben?

- A) 12 mV**   B) 24 mV   C) 240 mV   D) egyik sem

6. Az ábrán látható áramkör K kapcsolója hosszú ideje zárva van. Egyszer csak a kapcsolót kinyitjuk. Mekkora a szürkével jelölt ellenálláson folyó áram erőssége közvetlenül a kapcsoló kinyitása után?

- A) 1,2 A   B) 1,8 A   **C) 2,4 A**   D) 0 A

7. Egy vákuumban haladó elektromágneses síkhullámban az elektromos térerősséget (SI egységekben) az $\mathbf{E}(x, t) = 9\mathbf{e}_z \cos(kx - \omega t)$ formula írja le, ahol $\mathbf{e}_z$ az z irányú egységvektort jelöli. Az alábbiak közül melyik kifejezés adja meg a mágneses indukcióvektort (teslában) a hely és idő függvényében?

- A) $-3 \cdot 10^{-8} \mathbf{e}_x \cos(ky - \omega t)$ B) $3 \cdot 10^{-8} \mathbf{e}_y \cos(kz - \omega t)$
C) $-3 \cdot 10^{-8} \mathbf{e}_y \cos(kx - \omega t)$ D) $3 \cdot 10^{-8} \mathbf{e}_z \sin(kx + \omega t)$

8. Egy fényképezőgép objektívjének lencséje 1,52 törésmutatójú üvegből készült. A lencsén 435 nm vastagságú rétegben 1,38 törésmutatójú MgF_2 bevonat található. A bevonatos lencsére a felületre merőlegesen napfény esik. A visszavert fényben milyen hullámhosszú összetevő esetén tapasztalunk kioltást? (A látható fény tartománya 380 nm-től 760 nm-ig terjed.)

- A) 435 nm   **B) 480 nm**   C) 529 nm   D) 600 nm

9. Egy hagyományos optikai rácstra merőlegesen 650 nm hullámhosszú lézert fényt ejtünk. A fény másodrendben 45° -os szögben hajlik el. Ha ugyanezt a rácsot 500 nm hullámhosszú fényel világítjuk meg, akkor hány fokos szögben látszik a harmadrendű elhajlási maximum?

- A) 16° B) 33° **C) 55°**   D) egyik sem

A válaszok betűjelei:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
C	D	B	D	A	C	C	B	C

A hallgató aláírása: